

O B S A H

	str.
Předmluva lektora (Dr. A. Těšitel) . . .	3
0 Úvod	5
0.1 Cíl příručky	5
0.2 Jiné příručky pro průzkumy uživatelů informací	7
1 Stručné dějiny průzkumů uživatelů informací	9
1.1 Průzkumy před rokem 1948	9
1.2 Průzkumy v letech 1948-1967	10
1.3 Současný stav průzkumů uživatelů . . .	11
1.4 Posuny v zaměření průzkumů uživatelů informací	12
1.5 Metody používané v průzkumech uživatelů	13
2 Obecná problematika průzkumů uživatelů informací	15
2.1 Vztahy mezi informatikou a sociologií .	15
2.2 Průzkum uživatele informací: definice .	16
2.3 Uživatel informací v informačním pro- středí: schéma	16
2.4 Poznávání uživatele informací pomocí průzkumu	19
3 Organizace průzkumu uživatelů	23
3.1 Znalosti nutné k rozhodnutí o konání průzkumu	23

	str.	
3.1.1	Účel průzkumu	23
3.1.1.1	Tabulka pro rozhodnutí o průzkumu . .	25
3.2	Časové omezení průzkumu	28
3.3	Finanční krytí průzkumu	29
3.4	Pracovní zatížení střediska	30
3.5	Postup vypracování průzkumu	30
3.5.1	Jednotlivé fáze vypracování průzkumu: přehled	30
3.5.1.1	Dokumentace v průběhu prací na průzkumu	32
3.5.2	Stanovení cíle průzkumu	33
3.5.2.1	Zadání průzkumu	33
3.5.3	Důležitost volby pracovního týmu . .	35
3.5.3.1	Volba užšího týmu	35
3.5.3.2	Výběr a úloha metodika	36
3.5.3.3	Úloha zástupce uživatelů v užším týmu	37
3.6	Projekt	37
3.6.1	Přesné stanovení cílů s uvedením hypotéz	38
3.6.1.1	Význam hypotéz pro koncepci průzkumu	39
3.6.2	Volba zkoumané populace	41
3.6.3	Stanovení jevů, jichž se průzkum týká	42
3.6.4	Návrh organizace pracovního týmu . .	43

3.6.4.1	Pracovní činnosti členů užšího týmu	43
3.6.4.2	Organizace širšího pracovního týmu .	45
3.6.5	Návrh metodických postupů	47
3.6.5.1	Rozhodnutí o předvýzkumu a jeho technikách	47
3.6.5.2	Rozhodnutí o volbě techniky vlastního průzkumu	48
3.6.6	Stanovení časových návazností projektu	50
3.6.7	Určení finančního zajištění	51
3.7	Práce na průzkumu po dokončení projektu	52
4	Popis informačních jevů pro účely průzkumu	54
4.1	Obtíže při zkoumání informačních jevů .	54
4.2	Znaky	55
4.2.1	Znaky nominální	56
4.2.2	Znaky kvantitativní	57
4.2.3	Vytváření znaků kategorizací	58
4.3	Stupnice a škály	58
4.4	Kódování	61
4.5	Zpracování	63
4.5.1	Čítání a třídění	63
4.5.2	Statistické testy	65
4.5.3	Míry závislosti	65
4.6	Kontrola spolehlivosti průzkumu	66

	str.
4.6.1	Zajištění platnosti průzkumu 66
4.6.2	Zajištění spolehlivosti průzkumu 67
4.7	Interpretace a zpracování zprávy 68
5	Výběr vzorku 71
5.1	Problém reprezentativnosti vzorku 71
5.2	Druhy šetření podle relativní velikosti vzorku 72
5.3	Některé techniky výběru vzorku 73
6	Popis jednotlivých technik průzkumu 76
6.1	Sociologické procedury 76
6.2	Pozorování 77
6.2.1	Pozorování přímé 78
6.2.2	Pozorování nepřímé 79
6.2.3	Pozorování přímé utajené 80
6.3	Rozhovor 81
6.3.1	Rozhovor volný 81
6.3.2	Rozhovor řízený 84
6.3.2.1	Průběh rozhovoru 86
6.4	Dotazník 87
6.4.1	Příprava dotazníku 89
6.4.1.1	Základní chyby při formulaci otázek 89
6.4.1.2	Výstavba dotazníku 93
6.4.1.3	Některé formy otázek 94

	str.	
6.4.2.	Distribuce a sběr dotazníků	97
6.5	Anketa	98
6.6	Deník	99
6.6.1	Deník jako osobní dokument	99
6.6.2	Deník jako technika průzkumu	100
6.6.3	Druhy deníku jako průzkumné techniky	102
6.7	Beseda	104
6.8	Panel	105
6.9	Použití jednotlivých technik	106
6.10	Tabulky pro volbu techniky průzkumu .	108
6.11	Metody knihovnické statistiky	112
6.11.1	Zpracování výsledného stavu manipulace s dokumenty	113
6.11.2	Zpracování knihovnických dotazů . . .	113
6.11.3	Zpracování záznamů cirkulace	114
6.11.4	Citační analýza	114
6.12	Některé jiné techniky použitelné při zkoumání uživatele informací . .	115
6.12.1	Techniky převzaté z experimentální psychologie čtení	115
6.12.2	Techniky převzaté z experimentální teorie propagandy	117
6.12.3	Techniky projektivního typu	118
7	Soupis základních sociologických znaků zjišťovaných v průzkumech uživatelů informací	119

	str.
7.1	Osobní údaje uživatele 120
7.2	Údaje pro typologii 120
7.2.1	Psycho-fyzické vlastnosti 121
7.2.2	Sociálně-psychické vlastnosti 124
7.2.3	Vzdělání uživatele 128
7.3	Údaje o pracovním zařazení uživatele . 131
7.3.1	Pracovní prostředí uživatele 131
7.3.2	Pracovní postavení uživatele 134
8	Otázky týkající se informací a vztahu uživatele k nim 142
8.1	Informačně-pracovní prostředí 142
8.1.1	Vztah mezi institucí a informačním střediskem 142
8.1.2	Údaje o informačním středisku 143
8.1.3	Vztah uživatele ke středisku či knihovně 145
8.1.4	Vztah uživatele ke službám 147
8.1.5	Požadavky a dotazy na středisko či knihovnu 148
8.2	Informační chování uživatele 149
8.2.1	Informatické vzdělání uživatele 149
8.2.2	Mimopracovní informační prostředí uživatele 150
8.2.3	Informační návyky a potřeby uživatele 150
8.2.4	Prameny a kanály informací a vztah uživatele k nim 153

	str.	
8.2.5	Konkrétní prameny/kanály informací a vztah uživatele k nim	154
8.2.6	Hodnocení jednotlivého pramene uživatelem	156
8.2.7	Použití druhotných pramenů uživatelem	156
9	Příklady některých bodů průzkumů uživatele informací	159
9.1	Zadání projektu průzkumu	159
9.2	Pracovní hypotézy	162
9.3	Popis základních jevů	169
9.4	Harmonogram prací	175
9.5	Finanční plán průzkumu	177
9.6	Kódovací list	178
9.7	Třídění	183
9.8	Pozorovací arch	185
9.9	Příručka pro tazatele	188
9.10	Dotazník	190
9.11	Deník	205
10	Bibliografie	210
10.1	Obecné sociologické metody	210
10.2	Metody inforatického výzkumu obecně	210
10.3	Systemová analýza v informatice . . .	211
10.4	Rozbory činnosti knihoven obecně . .	212
10.5	Některé konkrétní metody knihovnických průzkumů	213

	str.
10.6 Sociologie a psychologie komunikace informací	213
10.7 Příručky pro průzkumy uživatelů . . .	214
10.8 Průzkumy uživatelů: obecné problémy .	215
10.9 Klasifikace uživatelů	216
10.10 Jednotlivé metody průzkumu uživatele .	217
10.11 Metody průzkumu využívání fondů . . .	218
O B S A H	219